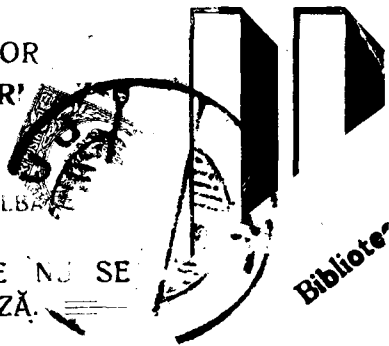

REDACTOR
DR. ALEXANDRU

REDACTIA SI ADM
BLAJ—JUDETUL ALBA

MANUSCRISELE NU SE
— INAPOIAZA. —

Biblioteca „Trinitate”

Trinitatea

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 70 Lei

Pe 6 luni . . . 35 Lei

Pe 3 luni . . . 18 Lei

Numărul 1.50 Lei

Pentru inserate se plătește 4 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate

Noua Constituție.

— Regimul cultelor în noul proiect —

de Prof. Dr. Alexandru Rusu.

Vineri în 26 Ianuarie c. s'a depus într'a-
devăr, simultan pe biroul ambelor corpuri le-
giuitoare, proiectul noii Constituții a țării.
Avem și noi textul acestui proiect și astfel
suntem acum în situația de-a cunoaște precis
care este regimul ce se pregătește în cadrele
acestei Constituții diferitelor culte din cuprinsul
României întregite.

Iată ce spune în această privință *articolul*
23 al noului proiect:

Libertatea conștiinței este absolută.

Statul garantează tuturor cultelor o
deopotrivă libertate și protecțiune, intrucât
exercițiul lor nu aduce atingere ordinii
publice, bunelor moravuri și legilor de or-
ganizare ale Statului.

Religiunea creștină ortodoxă, fiind
religiunea majorității Românilor, are întâie-
tatea în Stat.

Biserica ortodoxă română este și ră-
mâne neatârnată de orice chiriarchie străină,
păstrându-și însă unitatea cu biserica ecu-
menică a Răsăritului în privința dogmelor.

În tot regatul României, biserica creș-
tină ortodoxă va avea o organizare uni-
tară cu participarea tuturor elementelor ei
constitutive clerice și mireni.

O lege specială va statornici princi-
piile fundamentale ale acestei organizații
unitare, precum și modalitatea după care
biserica își va regula, conduce și
administra, prin organele sale proprii și
sub controlul Statului, chestiunile sale re-
ligioase, culturale, fundamentale și epitro-
pești.

Chestiunile spirituale și canonice ale
bisericii ortodoxe române se vor regula
de o singură autoritate sinodală centrală.

Mitropoliții și episcopii bisericii orto-
doxe române se vor alege potrivit unei
singure legi speciale.

Raporturile dintre diferitele culte și
Stat se vor stabili prin lege.

Dupăcum vedem acest articol se ocupă
în cea mai mare parte de chestiuni cari pri-
vesc exclusiv biserica ortodoxă, și dacă totuși
am ținut să-l dăm în întregime, este pentruca
cititorii să-și poată face astfel o mai bună idee
asupra regimului ce se pregătește acum bi-
sericii noastre.

La prima citire, articolul pare a fi ani-
mat de o concepție destul de modernă și legă-
tura dintre singuraticile lui părți pare a fi
destul de firească. Abandonarea expresiunii
atât de odioase de biserica „dominantă” și „ga-
rantarea unei deopotrivă libertăți și protec-
țiuni pe seama tuturor cultelor”, s'ar părea
că cuprind, ce-i drept numai în termeni absolut

generali, temeiul celor mai avansate principii
de egală îndreptățire și paritate deplină a
cultelor.

În realitate nu este însă așa.

Privind articolul mai de aproape, poate să
vadă oricine, că sub forma înșelătoare a unei
redacțiuni destul de dibace, noul text nu este
decât o achiziție foarte iluzorie pentru garan-
tarea *protecțiunii* celei *deopotrivă* față de
toate cultele țării. S'ar putea zice aproape, că
ceea ce se dă cu o mână se ia cu cealaltă! A-
lătura de această bună și laudabilă înnoire față
de vechiul text, abia cu doi pași mai la vale
întâlnim adică o altă înnoire, care prin lipsa
ei de precizie poate să zădărnicească even-
tual tot câștigul cuprins în vorbele de mai sus.
Pe lângă „ordinea publică și bunele moravuri”
din vechea Constituție, se mai introduce adică
și un al treilea element, dela care se face pen-
dentă garantarea libertății și a protecțiunii nu-
mite, și anume: *Legile de organizare ale*
Statului. Că apoi în aceste legi „de organi-
zare” ce se va cuprinde și că cuprinsul lor cât
vor știrbi din această *deopotrivă* protec-
țiune, nu poate s'o știe decât cel ce a ținut să
pună la coada pasajului cest aditament, atât
de puțin norocos.

Dar dacă avem cuvânt de-a nu fi mulțumiți
cu redactarea acestui pasaj, care numai pentru
eventualele restricțiuni odioase ce vor cuprinde
așanumitele „legi de organizare” ale Statului
nu ne convine, pasajul următor este deadreptul
inadmisibil. În locul cuvântului de religioane
„dominantă” s'a introdus aici, că „*religiunea*
creștină ortodoxă, fiind religioane majorității
Românilor, *are întâietatea în Stat*”. Or, ex-
presiunea aceasta nu este prea departe de ex-
presiunea abandonată a dominațiunii” și pe de-
asupra” mai este și în plină contradicție cu princi-
piul stabilit mai sus al protecțiunii *deopotrivă* a
tuturor cultelor. Nime nu ar putea să aibă ceva
împotriva constatării, care nu se poate nega, că
biserica ortodoxă „*este (azi) religioane majorității*
Românilor” — deși noi nu găsim nici un motiv pen-
tru care o situație, ce destul de ușor ar putea să
se schimbe ca mâine, să trebuiască a fi men-
ționată în Constituție —, dar ca acest fapt,
atât de variabil în sine, să asigure bisericii
ortodoxe, chiar în Constituție, o „*întâietate*” în
directă contradicție cu principiul „egalei în-
dreptățiri și a deplinei parități” cuprinse în
„*protecțiunea cea deopotrivă*”, înseamnă o re-
cădere la o concepție aproape identică cu a
aceea a unei biserici dominante. Și în acest
caz preferăm, ca copilul să se numească cu
numele său adevărat, pentruca lumea să fie
bine orientată asupra regimului ce se pregă-
tește bisericii noastre prin această nouă lege
fundamentală a țării.

Părțile următoare ale art. 23, afară de cel
din urmă, n'au ce căuta, după părerea noastră,
în Constituție. Ele privesc exclusiv biserica
ortodoxă și fiind, în cea mare parte, chestiuni
de organizare internă a acestei biserici, ar putea
forma cel mult obiectul unor legi speciale re-

feritoare la această materia. Dacă au intrat
însă în acest proiect de Constituție, și — ce
este mai important — dacă au intrat în forma
cum se prezintă în noua redactare, înseamnă
că statul român nu înțelege să lase acestei
biserici nici o nădejde pentru realizarea unei
autonomii *reale*, de care totuși s'a vorbit așa
de mult în timpul din urmă. Dar lucrul acesta
privește, cum spuneam, biserica ortodoxă și —
deși suntem foarte curioși să vedem care va fi
atitudinea părții ei ardelenne față de unele che-
stiuni cari nu pot să-i convină —, am amintit
această latură a proiectului mai mult numai
pentru a învedera și prin aceasta, că noua re-
dactare a textului constituțional nu se deose-
bește în fond decât foarte puțin de cel vechiu.

Între hotărârile referitoare ale Adunării
naționale dela Alba-Iulia și între acest proiect
este, după părerea noastră, o foarte mare di-
stanță! Va trebui deci să mai revenim asupra
acestei chestiuni.

Din preocupările preoțimei noastre.

Din Gherla ni-se comunică un gest deosebit
de frumos al preoțimei din protopopiatele Ip
și Valcău ale eparhiei noastre gherlane. E
vorba de hotărîrea recentă a preoțimei acestor
protopopiate *de-a jertfi anual câte o mie Lei*
pentru a se trece jumătate la fondul viduo-
rfaș, iar cealaltă jumătate pentru clădirea
unui cămin pe seama preoților ajunși la ne-
putințe.

Pilda acestei vrednice preoțimi grăește
dela sine. Grijă de soartea văduvelor și orfa-
nilor de preoți a fost în toată vreme una din
preocupările de frunte ale preoțimei noastre
și dacă mai nou a început să se treacă dela
vorbe la fapte, este o dovadă că aceste pre-
ocupări nu erau gânduri de suprafață, ci por-
neau cu adevărat dela inima ei.

Fie, ca această nobilă hotărîre aprobată
cu atâta drag din partea autorității bisericești
dela centru, să fie apreciată pretutindeni după
cum se cuvine și — mai ales — să găsească
cât mai mulți imitatori!

„Țara noastră” vrea să ne strice
„telefonul”. E vorba de o revistă săptămă-
nală dela Cluj, care stând sub direcția dlui O.
Goga face politică și — chipurile — literatură
și sociologie. Și fiindcă cititorii noștri n'au
de unde cunoaște această revistă, ținem să le
mai spunem, că politica ce-o face este tur-
nată în forme literare, iar literatura, puțină
cât e, are pe deantregul tendințe politice. Acea-
stă politică apoi, la rândul ei, nu este decât
svârcolirea neputincioasă a averescanismului
ardelean muribund.

Atâta pentru orientare. Și acum venim
la chestiunea pusă de dd. grupați în jurul a-
cestei reviste.

Ci-că, „telefonele” noastre nu prea le
convin. Din câteva li-s'a părut, că pot citi
printre șire lucruri referitoare la fostul lor vi-
ceprezident al Camerii, recentul senator dela

Alba-Iulia, și fiindcă d. „Alfa“ din „Infrățirea“ liberală este, se vede, aceeași persoană cu colaboratorul lor de același nume, au găsit, că trebuie să ne amenințe cu „stricarea telefonului“ nostru. Aceasta, bineînțeles, numai pentru cazul, că n'am voi să înțelegem deosebirea esențială ce este între „sprijinul“, dat de curând din partea unui preot din gremiu — senator al partidului național și întâmplător canonic al mitropoliei — candidaturii de alt partid al unui preot unit din afară, și între „sprijinul“ de aceeași natură, dat mai de mult, la Teaca, din partea unui preot din afară — deputat averescan și întâmplător necanonic — candidaturii de alt partid al unui preot unit din gremiu. Or, să ne ierte dd. dela „Țara noastră“ și iubitul lor protejat, noi nu putem înțelege, nici după noile lămuriri, că între aceste două cazuri ar fi o deosebire esențială. Nu putem deci decât să repetăm cu o mică variație, cele spuse în „telefonul“ cu pricina (al doilea din Nr. 2—923): „Nime nu trebuie să se indigneze de cele petrecute de curând la Alba-Iulia, și mai puțin decât oricine are dreptul s'o facă celce pentru întâia dată s'a făcut vinovat de-o atare nepotrivire“.

Am spus acestea acum aici — și nu pe „telefon“, pentruca deoparte să fie mai bine înțelese, dar și pentruca să evităm primejdia care-l amenință. —

S'ar găsi, vedeți, vre-un barbar, să ni-l strice și poate vom mai avea lipsă de dânsul.

Un semn de recunoștință.

— Cum apreciază Rușii acțiunea socială a sf. Scaun. —

De repetite ori s'a făcut vorbă în aceste coloane de colecta întreprinsă de sf. Părinte al Romei în favorul Rusiei infometate. Rezultatele ei sunt cele mai frumoase și lumea întreagă privește cu admirare și adâncă recunoștință la marele șef al creștinătății, care a pornit această admirabilă acțiune socială.

Intre cei dintâi, cari în chip firesc erau ținuți să aducă mulțumitele lor sfântului Pă-

rinte, sunt tocmă reprezentanții Rusiei, despre sentimentele cărora știam totuși atât de puțin până acuma. După un număr mai nou al semi-oficiosului „L'Osservatore Romano“ suntem acum în situația de-a putea da o probă a sentimentelor de cari sunt animați Rușii față de unicul lor binefăcător. Iată într'adevăr ce spune, într'un număr recent din „Novoje Vremja“, cunoscutul publicist rus A. Stolypin, în legătură cu o publicație referitoare la această acțiune papală.

„Imi servește spre deosebită bucurie, că această publicație mi-a căzut în mână chiar la Crăciun, când amintirile referitoare la pruncul Isus ne îndeamnă a ne gândi în general la toți copiii, cu o dragoste deosebită.

„Sunt fericit, că din partea sfântului Scaun se anunță un act de curată iubire creștină, care nu este animat de nici un alt gând decât acela de-a sluji spiritului religiei creștine. Intre credința, pe care noi Rușii o mărturisim cu tărie și cu statornicie și între catolicismul Romei este o deosebire mai mică, sunt desacorduri și contrarietăți mai neînsemnate, decât între Iudei și Samaritani. Și apoi însuși Hristos a spus doar în parabola sa despre Samaritanul îndurător, că toate diferențele de confesiune se nimicesc și dispar în fața căldurii iubirii și a dragostei pentru deaproapele...

„Ajutorul acesta are nu numai o mare însemnătate practică, ci și una morală. Faptele istorice supraviețuiesc pe oameni, și prea adeseori munca și activitatea lor întreagă nu este apreciată de ajuns de generația contemporană, ci numai de una viitoare. Urmașii vor ști să aprecieze la justa ei valoare tragedia de azi a Rusiei, care pentru a scăpa de mâna ucigașului său, va prinde cu recunoștință mâna care din depărtare îi întinde binecuvântarea și ajutorul“.

Și glasul acesta nu este un glas izolat, ci unul care apare mereu, aproape zilnic, în presa rusească spre a fixa faptele mărețe ale iubirii creștine, manifestate de Apusul catolic cu atâta putere față de frații nefericiți din Rusia.

† Hildebrand Frolo.

Cel ce purta numele marelui Papă Gregoriu VII, a fost un suflet foarte ales. Fiu de profesor universitar, Hildebrand Frolo vroia să se facă preot — lucru nemaipomenit în istoria Românilor —, de aceea merge la Roma, unde face studii în colegiul Capranica. Sănătatea-i șubredă îl silește să se înapoieze în țară, unde ajunge să fie cel mai mare latinist.

Catolic convins până în mădua oaselor, acest om rar se retrăgea în un colț ascuns al Catedralei sfântului Iosif și îngenunchiând în fața sfântului altar, aici își afla fericirea cea mai mare.

Roman după sânge și după credință, Hildebrand Frolo dela începutul războiului mondial era între luptătorii idealului național, alături de Nicolae Filipescu. Se ocupa cu gândul să vină în Ardeal ca să organizeze revoluția în contra Ungurilor. Il mâna dorul după Ardenii uniți, dela cari aștepta o regenerare morală a țării.

Om de convingere, acest modest profesor dela liceul Lazăr din București, nu a știut ce e lingușirea, ori frica, ci a spus adevărul întreg și ministrilor.

O boală grea și veche îl trece în lumea dreptilor, în vârstă de 44 ani, pe acest profesor așa de iubit de elevii lui distinși, în care pierdem un prieten sincer. (ib.)

Revistă bisericească.

La 22 Ianuarie c. — prima aniversară a morții regretatului Pontifice Benedict al XVlea — s'au ținut la Roma și în multe alte părți ale lumii catolice comemorări vrednice de amintirea marelui defunct. La Requiem-ul solemn din Capela Sixtină, celebrat de Card. Cagliero, episcopul de Frascati, a asistat și sf. Părinte, care a recitat la sfârșit personal rugăciunile obișnuite la morți împreună cu deslegarea.

□ □ Foiața „Unirii“. □ □

Din lumea infinițiilor

de Zaharie Seiceanu.

II.

Dacă ne gândim la experiența lui Röntgen, modificată puțin mai târziu, știm că ipoteza antică a filozofilor greci, că adevăra materia ar fi compusă din niște particule indivizibile, numite atomi, s'a verificat complet, ba, mai mult, prin această experiență s'au putut înlătura și alte nedumeriri.

Berthelot marele chimist al secolului trecut definește atomul precum urmează: „Fiecare corp simplu corespunde unui atom indivizibil, căruia puterile fizice și chimice nu-i pot imprima decât mișcare de ansamblu, fără posibilitate de vibrațiune internă. Nu poate exista în interiorul unui atom indivizibil nici o rezervă de energie imanentă“. Indivizibilitatea atomului a fost însă distrusă prin analiza spectrală, care a arătat, că trebuie să mai existe și alți corpi afară de elementul simplu. Acei corpi străini nu sunt altceva decât așa numiții „electroni“, încât materia se arată ca fiind compusă din atomi și electroni.

În noua concepție asupra materiei numele lui Becquerel, al soților Curie, a lui Rutherford, vor rămânea neperitoare pentru totdeauna. Iată ce se spune azi despre natura corpusculilor de mai sus. Ei nu sunt materie, deși au inerție, dar sunt o constituentă a materiei. Electronul nu este electricitate, magnetism, sau lumină, dar se pare a fi la originea acestor fenomene.

În forma aceasta cu ajutorul noilor concepții și experiențe s'a putut pătrunde nițel mai adânc în natura intimă a materiei și care e tot odată și firul conducător la concepția, veșnic la modă, dar în realitate totuși prea puțin dovedită, a eternității materiei. Într'adevăr o lume nouă pe care o avem la tot pasul, în fiecare bucăciță de materie, și pe care până azi suntem așa de puțin în măsură de-a o cunoaște.

Rămâne ca secolele viitoare, bazându-se pe experiențele și rezultatele prezente, să aducă noi descoperiri științifice, cari pot să fie de o importanță extraordinară și care ar putea să ajute cine știe cât de mult progresele științei și fo'osele omenirii.

Se mai reflectăm acum puțin asupra progreselor realizate pe baza radioactivității, abia o mică părțică din aceea ce ar trebui să se cunoască și să se știe.

O întrebare care se pune este, că oare cât de departe s'a putut împinge limita observațiilor noastre în această direcție, oare este destul de explorat terenul pentru a putea începe noi studii?

De când cu descoperirea și perfecționarea microscopului s'au putut observa multe lucruri noi și necunoscute până aci, iar cu ajutorul ultramicroscopului s'a putut demonstra existența multor fenomene deși nu au putut fi bine observate. Cu aparatele de mai sus, în ajutorul cărora a mai intervenit și polarizația luminei s'au putut studia multe din proprietățile optice ale materiei cristalizate, ajungându-se a se observa bine particule până la mărime de un „micron“ 1/1000 din un milimetru ba uneori

chiar de un „micron“ (milimicron) adevărat dimensiuni ce ating limita de 1/100,000 a parte din un milimetru. Corpusculii mai mici nu au putut fi observați, căci vibrațiunile luminoase a căror lungime de undă cade peste a razelor violete nu mai pot fi observate de ochiul nostru, chiar înarmat cu aparatele cele mai moderne de azi.

Ce să mai zicem atunci despre mărimea corespunzătoare unui atom, a căror număr N într'o moleculă-gram, după cum arată calculele este: $N = 61 \times 10^{23}$.

Cine ar putea spune câte fenomene curioase nu se petrec în această lume atât de aproape de noi și în același timp atât de departe. Departe din cauza incapacității și a slăbiciunii noastre omenești. Sunt foarte rari aceia, cărora natura le-a hărăzit dreptul de a se apropia măcar numai cât de puțin de porțile cari închid tainele sale.

În intimitatea materiei, în neînchipuita micime a atomilor cari o compun pare-că simțim un furnicar de lumi noi, căci după cum astronomul urmărește dincolo de cerurile cunoscute, dincolo de adâncurile de umbră, pe cari lumina pentru a-le pătrunde pune mii de ani și descoperă fulgi palizi perduți în spațiu, căi lactee negândit de îndepărtate și a căror slabă lumină ne tradează palpitarea arzătoare a milioane de astre gigantice, natura desfășură aceleași splendori fără margini în atom sau nebuloasă și ori ce mijloc de investigație le arată mai vaste și mai variate, mai rodnice și mai neprevăzute, mai frumoase și mai bogate în nepătrunsa lor imensitate. (Jean Perrin).

Dupăcum reiese dintr'un mare discurs al premierului polon Sikorski, ținut în ședința din 20 Ianuarie a Camerei, *intre Polonia și sf. Scaun al Romei se va încheia un concordat*, în timpul cel mai scurt.

Un consiliu de miniștri a hotărât săptămâna trecută să înființeze în Basarabia, la Bălți, o nouă episcopie ortodoxă. La stăruințele miniștrilor Cosma și Moșoiu s'a pus apoi în discuție și chestiunea episcopiei ortodoxe din Timișoara, aprobându-se în principiu și această episcopie. — În schimb, episcopia noastră din părțile Băii-Mari, unde într'adevăr se simte lipsa unei atari instituții, este încă tot numai în pregătire. Și — ce mai știi — bun e Dumnezeu, de nu ne-om trezi într'o bună dimineață cu aprobarea unei noi episcopii ortodoxe în Maramurașul curat unit... Protopopul Ocoliișului, Manu, așteaptă!

Ivindu-se un diferend mai însemnat între călugării greci și români din muntele Athos, episcopul Argeșului Visarion Puiu a fost însărcinat să plece la „muntele sfânt” pentru a încerca aplanarea conflictului.

După mai multe amânări, pe zilele de 6—8 Februarie s'a convocat acum de nou la București adunarea delegațiilor preoțimii ortodoxe din țară. În fruntea problemelor ce se vor discuta în această adunare este „pozițiunea bisericii ortodoxe în statul român față de celelalte confesiuni” — o chestie deosebit de actuală, în legătură cu noul proiect de Constituție.

Numărul din 19 Ianuarie c. al ziarului „L'Osservatore Romano” publică o nouă listă de contribuiri pentru înfometării din Rusia. Acțiunea frumoasă pornită de sf. Părinte solidarizează tot mai mult lumea catolică întru ușurarea mizeriei fără seamăn din Rusia bolșevică. Contribuirile mai însemnate de pe noua listă sunt următoarele: Dieceza de Rosenau (Antille) 16,023'75 Lire; arhidiaceza de Caracas (Venezuela) — prima ofertă — 19,305 Lire; dieceza de Panama 17,681'73 Lire; dieceza de Providence (Statele Unite) 356,400 Lire; dieceza de Bruges (Belgia) — a doua ofertă — 75,872 Lire; dieceza de Indianapolis (Statele unite) 277,343'85 Lire; dieceza de Denver—Colorado (Statele unite) 60,075 Lire; și dieceza di La Crossse—Wiss (Statele unite) 127,598'20 Lire.

S. Congregație a Riturilor a examinat de curând, într'o ședință pregătitoare, minunile propuse pentru beatificarea venerabilului Cardinal Bellarmin.

Raporturile dintre Vatican și republica franceză devin tot mai bune. În locul lui Jonnart, care și-a terminat rolul de ministru extraordinar, se va numi în curând un plenipotențiar ordinar, căruia îi revine frumoasa misiune de-a contribui la clarificarea definitivă a situației. La Vatican se studiază acum un memoriu al episcopului de Nizza, încuviințat de întreg episcopatul francez, și se sperează ca pe temeiul lui se va putea ajunge la rezultatul dorit. Guvernul francez a dovedit și mai nou toată bunăvoința, deschizând granițele pentru o întreagă serie de congregații religioase, cari până acum n'aveau dreptul să se așeze în țară.

Episcopatul catolic al Germaniei, întrunit de curând la Fulda, a pornit o nouă mișcare regnicolară în interesul școlilor confessionale. O pastorală colectivă insistă pe larg asupra acestei chestiuni de viață a catoli-

cismului german, și un mare comitet central format din preoți și mireni adună subscrieri din toată țara pentru un memoriu-monstru ce va fi înaintat parlamentului. Ziua de 14 Ianuarie c. a fost declarată „Ziua școlii confessionale, când de pe amvoanele tuturor bisericilor s'a vorbit despre această problemă vitală și când pretutindeni s'au făcut colecte pentru propaganda necesară în scopul acesta.

În Montreal (Canada) s'a pus de curând din partea delegatului apostolic de acolo piatra fundamentală a unui nou seminar misionar, cu caracter francez. Un al doilea seminar misionar cu caracter englez există în Canada încă mai de mult; el stă sub conducerea fostului misionar al Chinei păr. Fraser.

Dupăcum reiese din noul „Anuario Pontificio”, în cursul anului 1922 s'au înființat patru delegațiuni apostolice noue și anume pentru China, Caucaz, Țările baltice și Ucraina. Numărul lor este acum cu totul de 19.

Săptămâna politică.

Proiectul de Constituție trimis din partea plenului în studiul secțiilor parlamentare se discută acolo cu mult răgaz, nu atât pentru că majoritatea liberală ar dori și ar putea să vină cu schimbări mai însemnate în cauză, ci mai vărtos pentru motivul, că guvernul cearcă pe toate căile să desbina opoziția pentru a nu se putea ajunge la acordul fatal pentru soartea acestui proiect.

— Și se pare, că nu-i eschis să-i succedă. Veleitățile partidului averescan de a urma actualului guvern sunt atât de pronunțate, încât înțelegerea celorlalte partide de opoziție cu Averescanii pare o imposibilitate. Conducătorii partidului național și a celui țărănist mai sperează totuși în putința unui acord.

— Intre aceste două din urmă acordul pare a se fi făcut. Declarațiile lor din parlament, cari anunță cea mai îndârjită luptă împotriva Constituției de partid a guvernului, sunt aproape identice și atât de categorice, încât nici o intervenție a Coroanei, prin audiențe acordate din greu, nu credem să mai poată schimba ceva în atitudinea lor.

— Pacea dela Lausanne este încă tot numai în fieri. Turcia pare a fi hotărâtă să nu semneze tratatul. Pricina adevărată se crede a fi diferendul cu englezii pe chestia Mossul, privitor la care Sublima Poartă nu vrea să accepte arbitrajul Societății națiunilor. Un conflict armat poate să turbure deci foarte curând „pacea” Orientului.

— Cu chestia de pe Ruhr încă nu stăm mai bine. Îndârjirea Germaniei crește într'una și dacă ea momentan totuși nu înseamnă o primejdie de război, este numai pentru că nu poate s'o însemne. Într'o eventuală conflagrație, ea poate avea însă urmări incalculabile.

— Un alt punct negru pe orizontul păcii europene s'a produs de curând, între Polonia și Litvania, pe chestia Memel. Și cum în aceasta se simte bineșor mâna Rusiei, Memel-ul va figura încă mult timp pe cronica problemelor nedeslegate ale Europei.

Știri mărunte.

Personale. *Foia trecută I. Preasfințitul mitropolit Vasile s'a întors la reședință. Chestia noiei Constituții îl va reclama însă probabil foarte curând de nou la București.*

— P. Veneratul Ordinariat de Gherla a numit pe păr. Iuliu Ciorceriu de paroh I. la Ilva-mare, pe păr. Iuliu Lobonțiu de paroh la Someșodorheiu, pe păr. Ilarie Gall de paroh la Craidorolț, pe păr. Alexandru Florian de paroh la Motiș, pe păr. Aurel Ghilea de adm. parohial la Seuca, pe păr. Iuliu Șurani de adm. parohial la Băiuți, pe păr. Nicolae Costin de paroh la Satul nou de jos, iar pe păr. Paul Szilagyi de prof. suplent de religione la liceul „Domnița Ileana” din Sighetul-Marmației.

— La examenul de specialitate teologică pentru profesorii de religie ținut în 30 și 31 Ianuarie s'au prezentat următorii: păr. Victor Turcu, prof. suplent de religione la Târgu-Murăș, păr. Septimiu Popa, profesor suplent de religione la Cluj, păr. Demetriu Toncean, preot în Vaidacuta și păr. Traian Lazar preot în Păgida.

Concurs. P. V. Ordinariat de Gherla publică, cu terminul de 1 Martie, concurs la parohia II din Ilva-Mare (prot. Rodnei) și la postul de profesor de religione dela școlile comerciale și industriale din Sighetul-Marmației.

Încă odată decorațiile. Pentru a se vedea câtă dreptate am avut în cele scrise referitor la decorațiile date, din prilejul încoronării, aproape exclusiv membrilor partidului liberal și cu deosebire pentru merite „electorale”, amintim, că un mare ziar din București („Universul”) a adus zile dearândul liste de decorați, cari înainte figurau pe alte liste, de trădători naționali și de osândiți pentru crime ordinare. Citind aceste liste, nu se poate ca oricând om de bun simț să nu încerce un sentiment de adâncă rușine, pentru cele ce se petrec în această biată țară, vrednică de o soartă bună. — Numărul decorațiilor, se spune de altfel că atinge cifra de 25,000, dintre cari peste 10 mii la ministerul de război, 8 mii la cel de interne (!), 3 mii la comunicații, 2 mii la finanțe și numai alte 2 mii la celelalte ministere mai puțin „electorale”.

Locale. Măine, Dumineca Fiului rătăcit, va predica în catedrală păr. Dr. Ioan Sâmpăleanu, profesor al Academiei de teologie.

— Urmându-se laudabila activitate începută în iarna acestui an, Societatea meserieșilor noștri a ținut și Dumineca trecută o plăcută întrunire, cu o conferență foarte instructivă (d. Vasile Suciu) și cu alte puncte bine alese. Întrunirile se țin aproape săptămânal în localul societății.

— Sub patronajul aceleiaș societăți, se va ținea azi de seară, la orele 20, o producțiune teatrală urmată de dans, în sala de gimnastică a liceului. Reprezentația va fi dată de tinerii „Reuniunii comercianților, industriașilor, și meserieșilor români” din Cluj.

Pe panta divorțului. În legătură cu o propunere din Camera franceză pentru o relaxare a dispozițiilor legii din 1884 referitoare

„Unirea”

nu-i iertat să lipsească de pe masa nimănui.

Abonamente se pot face oricând!

REUMATISMUL

gută, artritișmul, durerile de picioare, de mâini, dureri de seale etc. se vindecă radical cu Reumasol Vorel pomadă antireumatismală, Urotisana ceai diuretic și Thermovata Vorel, vaia antireumatismală. Se găsește la drog. și farm. — Contra mandat postal de Lei 70 se trimite întreg tratamentul fără altă cheltuielă, la care se adaugă gratuit broșura: Cum se vindecă Reumatismul și Gutta, Dep. FARMACIA VOREL PIATRA-N.

la divorț, respinsă din partea majorității deputaților, citim în »La Libre Parole« din Paris următoarele date statistice despre numărul divorțurilor: În primul an al aplicării noii legi (1884) au fost 1,657 divorțuri. În proximitate an, numărul lor s'a urcat la 4,123. La 10 ani, în 1894, au fost deja 7,893 divorțuri, cari în 1906 au trecut de 11 mii. În 1911 au atins cifra de 15,261. În 1920 au fost 29,156, iar în ultimul an 1921 ele se cifrează la 32,567, aproape 8 la sută din totalul căsătoriilor. Și dacă aceasta este proporția într-o țară catolică, ar fi desigur foarte interesant să se facă o statistică a divorțurilor din România ortodoxismului nostru »dominant«, care admite divorțul.

Inscripțiile ungurești de pe școli. Probabil ca o retorsiune pentru mișcările dela granița ungară, ministerul instrucțiunii a dat de curând, dupăcum anunță gazetele, o circulară tuturor directorilor de școli ungurești din Ardeal și Banat, prin care se impune înlocuirea tuturor inscripțiilor ungurești dela aceste instituții, în timp de 24 ore. Toate școlile, cari nu se vor supune vor fi, se spune, închise, iar directorii lor vor fi deferiți consiliului permanent de disciplină.

Alți binefăcători ai orfanilor. Intre aceia, cari nici după atâția ani dela sfârșitul războiului n'au uitat de marile îndatoriri ce le avem față de orfanii eroilor morți pentru neam, s'au înscris mai nou cu câte 1000 Lei pâr. IOAN HANDREA, noul protopop onorar din Mânăradă și femeia țărăni VERONICA TODOR din Vaidacuta. — Dumnezeu le răsplătească însuși!

Un premiu român în amintirea lui Pasteur. Fundațiunea culturală »Principele Carol« a instituit »premiul Pasteur« de 10,000 Lei pentru cea mai bună lucrare în direcția micro-biologică publicată în intervalul dela 27 Dec. 1922 până la 27 Decembrie 1923, sau prezentată în manuscris.

Bibliografie.

Au apărut:

A. Vlahuță, Din durerile lumii. Ed. »Cartea Românească«, București 1923. Prețul Lei 18.

I. Agârbiceanu, Chipuri de ceară. Ed. »Cartea Românească« București 1923. Prețul Lei 20.

Un nou volum al talentatului și fecundului nostru scriitor ardelean. Ca într-o galerie se înșiră într'ansul portretele vii bine fixate ale unor oameni slăbănogi, deșirați, lipsiți de șira spinării. Cu adevărat desgustătoare »chipuri de ceară« — de cari avem totuși așa de multe în viața neamului nostru. Editura a crezut, că e bine să pună în fruntea volumului o copertă reprezentând două figuri cu fața și chiar mâinile bolnave, galbene, de »ceară« — ce nu face. Și nu face, pentru că tipurile prinse de pâr. Agârbiceanu se bucura — uneori chiar prea mult — de sănătate trupească. De »ceară« sunt numai sufletele lor. Dar asta, firește, era mai greu de înfățișat pe copertă.

Vasile Alexandri, Opere complete — Teatru. Vol. I. Editura »Cartea Românească«. București 1923. Prețul Lei 35.

Gr. Procopiu, Parlamentul în pribegie (1916—18). Amintiri, note și impresiuni. Râmnic-Vâlcea 1920. Prețul Lei 20.

Pentru Români din noile provincii, cari n'au luat parte activă la frământările politice din vechiul regat a anilor din războiu (1916—18), cartea dlui Procopiu, fost senator în parlamentul pribeg, sunt de un interes particular. Ea se citește ușor și ar fi bine să fie citită de cât mai mulți.

Atanasie Rus-Telcianul, Prăsirea păsărilor de curte (galițelor). Ed. »Cartea Românească«. București 1922. Prețul Lei 15.

Vasile S. Moga, Cultura viei și fabricarea vinului. Ed. VIII revăzută. București 1922. Prețul Lei 14.

Marele număr de ediții, atinsă de această folositoare broșură, este cea mai bună recomandare pentru priceperea cu care este întocmită.

»Viața« An. IX, Nr. 1. Revistă populară catolică. Hălăucești (Roman). Pe an Lei 25.

»Cultura Creștină«, An. XII Nr. 1. (Ianuarie). Revistă lunară. Blaj. Abonamentul 70 Lei pe an.

Pe lângă alte studii interesante și o predică, numărul acesta are și frumoasa conferință »Flori și insecte«, ce samănă cu scrisul pâr. episcop Alexandru dela Lugoj.

»Biserica ortodoxă română«, An. XLI. Nr. 3. (Dec. 1922) București.

»Sămănătorul«, An. VII. Nr. 1 (Ian. 1923). Brașov. Abonamentul anual 40 Lei.

Oprit fiind din partea pâr. mitropolit al Sibiiului de-a se înapoia în America, pâr. Ion Podea continuă a sămăna aici acasă ideile sale puțin favorabile ortodoxismului. În numărul acesta publică și pastorală de războiu (contra României) a episcopatului ortodox român din fosta Ungarie. Este un interesant document al vremii, pe care-l vom da poate și noi pentru a pune în lumină »naționalismul« mult trimbițat al acestei biserici.

»Renașterea«, An II Nr. 1 (Ianuarie). Revistă de cultură religioasă. Redactor: Pr. Gh. I. Ghia. Craiova. Abonamentul anual Lei 60.

»Cosinzeana«, An. VII Nr. 2. (25 Ianuarie). Cluj (Piața Cuza Vodă 16). Prețul 5 Lei.

Telefonul »Unirii«.

H. Aiud. În urma intervenției ministerului de instrucție, ministerul de finanțe a dispus acum de curând, ca toate serbările cu caracter școlar să fie taxate pe viitor numai cu 10 la sută din beneficiul net al serbării — în loc de 30 la sută cum se percepe la alte serbări.

M. Sibiu. Aveți toată dreptatea, căci într'adevăr este ridicol să subliniezi, ca o mare și importantă descoperire, cuprinsul declarației noastre din »Un cuvânt necesar«, adăugând cu o atât de superioară satisfacție, că »Unirea nu mai are (deci) dreptul să exprime alte sentimente decât cel mult ale unui mic mănunchiu de clarissimi, de-a doua sau de a treia mână, din orașul de pe Târnave și jur« și să te ocupi totuși, în acelaș număr (!), cu o întreagă serie de chestiuni aflate de acest organ, fără orice importanță de-acum, a câtorva bieți »clarissimi«. Se știe însă, că ridicolul omoară mai sigur decât orice otravă, și de aceea Vă rugăm să credeți, că n'avem încă nici un motiv serios de-a ieși din rezerva ce ne-am impus de-a nu discuta cu acest organ de absolută rea credință, care pe deasupra a mai ajuns acum și de râs.

»Carpații«. Brașov. Citiți, Vă rugăm cu smerenie, șirele de mai sus adresate la Sibiu și de cumva puteți profita ceva din ele, să Vă fie de bine. Să știți însă un lucru: Unirea nu s'a schimbat; ea a continuat să rămână ce-a fost și, cu toată supărarea DV. și a altora, va rămânea și pe viitor ceea ce este un organ de conștiință și demnitate românească și creștinească. El a fost și când DV. încă nu erăți, și va trăi și când DV. nu veți mai fi... liberali. (A se vedea colecția DV. de sub era averescană!). Cu dragoste »anonimă«!

F. Tâmbaia. Sunteți în restanță cu abon. pe anii 1920—2. Dela Ordinariatul DV. n'am primit încă nimic. Acesta-i motivul pentru care V'am suprimat foaia. La dorița DV. am pornit-o acum de nou, dar Vă rugăm să îngrijiți de plățirea restanței.

C. Șoimș. Adresați-Vă pentru cărțile dorite librăriei noastre seminariale și ea Vi-le va câștiga de unde știe că sunt.

S. Opadea-mare. Pe anul 1923 achitat. Restanța de pe anii 1920—2 face 130 Lei.

S. Istrău. La noi mai restată pe 1922 cu 30, iar la »Cultura Creștină« cu 40 Lei.

Dr. Gh. Margitta și N. Beznea. Foaia Vi-s'a trimis regulat. Cerați deci la postă.

A. Gheorgheni. Achitat până în 31 III 1923. Foaia Vi-se trimite regulat.

B. Săcal. În 28 XII s'au plătit 50 Lei pe 1922. Alți bani n'au intrat.

Dr. P. Beiuș. Achitat pe jum. primă a anului 1923.

M. Hălăucești. Pe anul 1922 achitat.

Of. par. Suciag. Achitat pe 1923.

Văpsitorie și curățire chimică.

Văpsitorie de

VULPI și BLĂNURI la:

»Kristály«,

CLUJ.

Expediția prin poștă. — Ambalajul gratuit. În Blaj e reprezentat prin comerciantul

Traian Novac.

Lloyd 575—35 50

TRIBUNALUL ALBA-IULIA

Nr. 105—923

PUBLICAȚIE.

Tribunalul Alba-Iulia face cunoscut publicului, cumcă Dr. Gheorghe Borsari notar public în Blaj în ziua de 11 Ianuarie 1923, și-a deschis cancelaria notarială Alba-Iulia, la 25 Ianuarie 1923.

DR. NESTOR m. p.
jud. de trib. raportor.

Pentru conformitate:

Nagy.

(43) 1—1.

Cond. canc. sep. I.

Anunț de licitare.

Doritorii de a lua în întreprindere facerea iconostasului și pictatul biserice gr.-cat. din Ibănești, protopopiatul Reghin sunt rugați a se prezenta la licitarea ce se va ținea la 18 Februar 1923, ora 2 p. m. în școala gr. cat. din Ibănești.

Deslușiri amănunțite se dau la oficiu parohial gr.-cat. din Ibănești.

Ibănești, la 24 Ianuarie 1923.

Dumitru Mateiu
curator primar.

Leon Târnăvean
adm. paroh. int.

(45) 1—3

Stropitoare de vii și părți constructoare de metoda

»Austriac și Wermoral«.

se găsesc la

FRAȚII PAULINI

Fabrică de articole de aramă în AIUD.

Se prinește: Inzestrarea, aranjarea și repararea fabricelor de spirt și de chimicale.

Fabricăm Cazane de fierț rachiu

căldări de spălat, văpsit

□ și de tăbăcărie □

În condițiunile cele mai favorabile.

(16) 22—52

ABONAȚI

»COSINZEANA«

singura revistă românească de familie, ilustrată bogat și cu numeroase articole, poezii, nuvele, schițe, ghicitori, etc. (40) 3 3.

ABONAMENTUL 120 LEI PE AN.

ADRESA: CLUJ, PIATA CUZA VODA, 16

Numere de probă gratuit.

Citiți și răspândiți:

□ »UNIREA!« □